

Vznikol krízový štáb k mlieku

Situácia v mliečnom sektore je ďalej už neudržateľná – zhodli sa na tom členovia Predstavenstva Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, ktorí sa stretli 12. mája 2016 na svojom mimoriadnom zasadnutí k téme – kríza v mliečnom sektore.

Krízový štáb tvoria zástupcovia SPPK, Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka a Slovenského mliekarenského zväzu.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora 13. mája zorganizovala mimoriadny brífing zámerne deň po mimoriadnom predstavenstve a zámerne priamo v teréne medzi prvovýrobcami - konkrétne v priestoroch PD Vajnory. Predseda SPPK Milan Semančík novinárom v úvode priblížil aktuálnu situáciu v mliečnom sektore.

I. FAKTY:

- Priemerná nákupná cena surového kravského mlieka na Slovensku za marec 2016 – 25,90 centov/kg mlieka = pokles od februára 2014 o 10 centov. Cena však nezodpovedá aktuálnej situácii na trhu. Sú totiž aj takí prvovýrobcovia, ktorí predávajú mlieko od svojich dojníc aj za 16, 17, 18 centov za kilogram. Dobré vyhliadky nie sú ani na mesiace máj a jún, očakáva sa ďalší pokles cien cca. o 2 centy
- Náklady na výrobu mlieka sú na úrovni 40 centov na kg
- **počet chovateľov neustále klesá:** k 31. marcu 2016 vyrábalo na Slovensku mlieko 468 prvovýrobcov, koncom prvého kvartálu roku 2015 vyrábalo mlieko 525 výrobcov
- **príčiny kritickej situácie:** nešťastná kombinácia zrušených mliečnych kvót k 1.4.2015, pretrvávajúceho ruského embarga na vybrané potraviny, slabnúceho záujmu Číny o sušené kravské mlieko. Nižšia podpora agropotravinárstva na Slovensku v porovnaní s okolitými krajinami
- sú to fakty, ktoré slovenskí prvovýrobcovia mlieka nespôsobili, len na ne doplácajú. Stoja za nimi rozhodnutia európskych politikov. Aj preto začiatkom apríla poslali agrárne samosprávy krajín V4, medzi ktoré patrí aj Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, oficiálny list predsedovi Európskej komisie Jeanovi Claudovi Junckerovi, v ktorom ho žiadajú o zrušenie ruského embarga

II. ZAMESTNANOSŤ V MLIEČNOM SEKTORE

- na Slovensku sa chová 142 200 dojníc
- v sektore mlieka a naň nadväzujúcich odvetviach pracuje okolo 10 000 ľudí:
- podľa údajov Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka je zamestnaných v prvovýrobe mlieka (chov dojníc) asi 6 000 zamestnancov
- podľa údajov Slovenského mliekarenského zväzu je v spracovateľskom priemysle zamestnaných približne 3 000 ľudí
- s produkciou a spracovaním mlieka je spojených ďalších 1 000 pracovných miest (logistika, dodávatelia, veterinári,...)

"Z prieskumu medzi chovateľmi dojníc vyplynulo, že ak sa urýchlene neprijmú adekvátne opatrenia, s výrobou mlieka chce skončiť 1/3 chovateľov. Malo by to veľmi negatívne dopady. Hovoríme o zvýšení nezamestnanosti na vidieku, ďalšom vyludňovaní vidieka, poklese schopnosti udržiavať a zveľaďovať vzhľad vidieckej krajiny, ale aj o nižšej úrodnosti pôdy", uviedol počas brífingu predseda SPPK Milan Semančík.

"Naša májová nákupná cena mlieka je na úrovni 21 centov. Dovolím si tvrdiť za všetkých chovateľov, že už sme vyčerpali všetky rezervy, ktoré existujú. Nejde o to, že by sme sa chceli sťažovať alebo natahovať ruku za peniazmi. My naozaj len chceme jasné stanovisko, aby zodpovední ľudia, ktorí nás tu tri roky zavádzajú, otvorene povedali, či chcú zlikvidovať chov dojníc na Slovensku alebo nie. Budme k sebe féroví a povedzme si - áno, končí na Slovensku chov alebo ho chceme a čo preto urobíme", povedal generálny riaditeľ PD Vajnory Stanislav Ondruš.

Predseda Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka novinárom priblížil možné dopady na štátny rozpočet. *"Štát môže pri deklarovanom rušení chovu dojníc u tretiny chovateľov prísť o celkovú sumu 32 mil. € ročne. Z tejto sumy predstavuje 19,4 mil. € príjem od zamestnávateľa a zamestnanca/ak je zamestnaný a 12,7 mil. € by boli náklady zo strany štátu na zabezpečenie nezamestnaného chovateľa dojníc"*, dodal A. Pastorek.

Kríza v mliečnom sektore, ktorú na mimoriadnom brífingu charakterizovalo vedenie SPPK za oveľa väčšiu, ako bola v roku 2009, nevyhovuje ani spracovateľom. *"Hodnota mlieka 29 centov na pulte sa nedá nijakým spôsobom rozdeliť v celom dodávateľskom reťazci tak, aby každý mohol stabilne fungovať. Jednoducho potraviny nemôžu byť zadarmo, majú svoju hodnotu a tá hodnota je aj v tom, že tých spomínaných 10tisíc ľudí sa denno-denne stará o mliečne produkty a vyrába ich"*, doplnil za spracovateľov prezident Slovenského mliekarenského zväzu Stanislav Voskár.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora navrhuje tri druhy opatrení, ktoré by pomohli zastaviť strmý pád mliečneho sektora:

- A. Finančné opatrenia s možnosťou okamžitého zavedenia do praxe
- B. Opatrenia vyžadujúce dlhodobé zavedenie
- C. Opatrenia bez finančného nároku a ostatné opatrenia

A. Finančné opatrenia s možnosťou okamžitého zavedenia do praxe

a. Mimoriadna národná podpora SR: ***požiadavka na kompenzáciu strát prvovýrobcov z dôvodu výrazného poklesu nákupných cien. Požiadavka je, aby prvovýrobcovia mlieka dostali podporu vo výške 5 centov na kilogram mlieka.***

Celkový nárok na finančné zdroje: 43 mil. eur

b. Stiahnutie prebytkov mlieka z trhu prostredníctvom Štátnych hmotných rezerv (cca. 600 ton) a humanitárnej pomoci (cca. 1700 ton)

B. Opatrenia vyžadujúce dlhodobé zavedenie

Návrhy SPPK spracováva aj na základe príkladov z okolitých krajín

C. Opatrenia bez finančného nároku a ostatné opatrenia

a. Požiadavka na obchodné reťazce, aby zvýšili podiel predávaného slovenského mlieka a mliečnych výrobkov. SPPK v predchádzajúcich týždňoch rokovala so všetkými obchodnými reťazcami. Obchodné reťazce vyjadrili prísľub a navrhli/podporili konkrétne kroky smerujúce k zvýšeniu odbytu mlieka a mliečnych výrobkov.

b. Vytvorenie odbytového fondu, marketing, práca so spotrebiteľom už od útleho veku. SPPK na jeseň organizuje 4. ročník celoslovenskej súťaže pre deti základných škôl Hovorme o jedle.

c. Zabezpečenie zvýšenia podielu a odbytu domácich výrobkov cez „štátny odbytový

kanál“, prostredníctvom ktorého by ministerstvá a im podriadené inštitúcie prednostne nakupovali čerstvé domáce potraviny.

Krízový štáb k mlieku sa na svojom prvom zasadnutí zíše 25. mája 2016. Závery, ktoré príjme, budú vychádzať aj z výsledkov rokovaní o mliečnej kríze a požiadavkách SPPK na jej riešenie medzi Ministerstvom financií a Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, ktoré sa dovtedy majú uskutočniť. V prípade neriešenia situácie prichádzajú do úvahy aj protestné akcie.